

PETRE ISPIRESCU

BASME ROMÂNESTI

Eroi legendari din popor

PETRE ISPIRESCU

BASME ROMÂNESTI

Eroi legendari din popor

Ilustrații de Walter Riess și Mihaela Paraschivu

corint junior

Prâslea cel voinic și merele de aur

Ilustrații de Mihaela Paraschivu

A fost odată ca niciodată...

Era odată un împărat puternic și mare și avea pe lângă palatele sale o grădină frumoasă, bogată de flori și meșteșugită nevoie mare! Așa grădină nu se mai văzuse până atunci pe-acolo. În fundul grădinii avea un măr care făcea mere de aur și, de când îl avea el, nu putuse să mănânce din pom mere coapte, căci, după ce le vedea înflorind, crescând și pârguindu-se, venea oarecine noaptea și le fura tocmai când erau să se coacă. Toți paznicii din toată împărăția și cei mai aleși ostași, pe care-i pusese împăratul ca să pândească, n-au putut să-l prindă pe hoț. În cele mai de pe urmă, veni fiul cel mai mare al împăratului și-i zise:

— Tată, am crescut în palatele tale, m-am plimbat prin astă grădină de atâtea ori și am văzut roade foarte frumoase în pomul din fundul grădinii, dar n-am putut gusta niciodată din ele; acum au dat în copt, dă-mi voie ca nopțile astea să păzesc eu însumi și mă prind că voi pune mâna pe acel tâlhar care ne jefuiește.

— Dragul meu – zise tată-său –, atâția oameni voinici au păzit și n-au făcut nicio ispravă. Doresc prea mult să văd la masa mea măcar un măr din acest pom care m-a ținut atâta sumă de bani și de aceea, iată, mă înduplec și te las să pândești, măcar că nu-mi vine a crede că o să izbutești.

Atunci, fiul împăratului se puse la pândă o săptămână întreagă; noaptea pândea și ziua se odihnea; iar când fu într-o dimineață, se întoarse trist la tată-său și-i spuse cum priveghease până

la miezul nopții, cum mai pe urmă îl apucase o piroteală de nu se mai putea ține pe picioare, cum, mai târziu, somnul îl copleșise și căzuse ca un mort, fără să se poată deștepta decât tocmai când soarele era ridicat de două sulițe și atunci văzuse că merele lipsesc.

Nepovestită fu mâhnirea tatălui său când auzi spunându-i-se astă întâmplare.

De silă, de milă, fu nevoit a mai aștepta încă un an, ca să facă și voia fiului său celui mijlociu, care cerea cu stăruință de la tată-său să-l lase și pe dânsul să pândească și se lega că el îi va prinde pe hoții care îi făceau atâta întristare.

Timpul veni, merele începură a se pârgui; atunci fiul său cel mijlociu păzi și el, dar păți ca și frate-său cel mare.

Tată-său, deznădăjduit, pusese în gând să taie pomul, dar fiul său cel mai mic, Prâslea, veni cu rugămintele către tată-său și-i zise:

— Tată, atâția ani l-ai ținut, ai suferit atâtea neazuri de pe urma acestui pom, mai lasă-l, rogu-te, și anul acesta, să-mi încerc și eu norocul.

— Fugi de-aici, nesocotitule, zise împăratul. Frații tăi cei mai mari, atâția și atâția oameni voinici și deprinși cu nevoile n-au putut face nimic și tocmai tu, un mucos ca tine, o să izbutești? N-auzi tu ce spun frații tăi? Aici trebuie să fie ceva vrăji.

— Eu nu mă încumet – zise Prâslea – a prinde pe hoți, ci zic că o încercare de voi face și eu, nu poate să-ți aducă niciun rău.

Împăratul se înduplecă și mai lăsă pomul netăiat încă un an.

Sosi primăvara; pomul înflori mai frumos și legă rod mai mult decât altă dată. Împăratul se veseli de frumusețea florilor și de mulțimea roadelor sale, dar când se gândea că nici în anul acesta n-o să aibă parte de merele lui cele aurite, se căia că l-a lăsat netăiat.

Prâslea se ducea adesea prin grădină, dădea ocol mărului și tot plănuia. În sfârșit, merele începură a se pârgui. Atunci, fiul cel mai mic al împăratului zise:

— Tată, iată, a sosit timpul; mă duc să pândesc și eu.

— Du-te, zise împăratul, dar negreșit că și tu ai să te întorci rușinat ca frații tăi cei mai mari.

— Pentru mine n-are să fie așa mare rușine, zise el; fiindcă eu nu numai că sunt mai mic, dar nici nu mă leg că o să prind pe tâlhari, ci numai o încercare să fac.

Cum veni seara, se duse, își luă cărți de citit, două țepușe, arcul și tolba cu săgeți. Își alese un loc de pândă într-un colț pe lângă pom, bătu țepușele în pământ și se puse între ele, așa cum să-i vină una dinainte și alta la spate ca, dacă îi va veni somn și ar moțâi, să își lovească barba în cea de dinaintea lui și dacă ar da capul pe spate, să își lovească ceafa de cea de dinapoi.

Astfel pândi până când, într-una din nopți, cam după miezul nopții, simți că-l atinge încetișor boarea zorilor, care-l îmbăta cu mirosul său cel plăcut, o piroteală moleșitoare se legă de ochii lui, dar loviturile ce suferi vrând să moțâie îl deșteptară și rămase priveghind până când, pe la revărsat de zori, un ușor fâșâit se auzi prin grădină. Atunci, cu ochii țintă la pom, luă arcul și stătu gata; fâșâitul se auzi mai tare și un oarecine se apropie de pom și se apucă de ramurile lui; atunci, el dădu o săgeată, dădu două și, când dădu cu a treia, un geamăt se auzi de lângă pom și apoi o

tăcere de moarte se făcu; iar el, cum se lumineă puțin, culese câteva mere din pom, le puse pe o tipsie de aur și le duse la tatăl său.

Niciodată n-a simțit împăratul o mai mare bucurie decât când a văzut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodată.

— Acum — zise Prâslea — să căutăm și pe hoț.

Dar împăratul, mulțumit că pipăise merele cele aurite, nu mai voia să știe de hoți. Fiul său însă nu se lăsa cu una, cu două, ci, arătând împăratului dâra de sânge ce lăsase pe pământ rana ce făcuse hoțului, îi spuse că se duce să-l caute și să-l aducă împăratului chiar din gaură de șarpe. Și, chiar de a doua zi, vorbi cu frații lui ca să meargă împreună pe urma hoțului și să-l prindă.

Frații săi prinseră pizmă pe el, pentru că fusese mai vrednic decât dâșii, și căutau prilej ca să-l piardă; de aceea și voiră bucuros să meargă. Ei se pregătiră și porniră.

Se luară deci după dâra sângelui și merșeră, merșeră, până ce ieșiră la pustietate, de acolo mai merșeră oleacă până ce dădură de o prăpastie, unde se și pierdu dâra. Ocoliră împrejurul prăpastiei și văzură că dâra de sânge nu mai înainta. Atunci pricepură ei că în prăpastia aceea trebuie să locuiască hoțul merelor.

Dar cum să se lase înăuntru? Porunciră numaidecât vârteje¹ și funii groase și îndată se și gătiră. Le așezară și se lăsă fratele cel mare.

— Dar — zise el — când voi scutura frânghia, să mă scoateți afară.

Așa și făcură. După fratele cel mare se coborî cel mijlociu și făcu și el ca cel dintâi, atâta numai că se lăsă ceva mai în jos.

— Acum e rândul meu să mă las în prăpastie, zise Prâslea, văzând că frații cei mari se codesc; când voi mișca frânghia, voi mai mult să mă lăsați în jos; și după ce veți vedea că frânghia nu se mai duce la vale, să puneți paznici să păzească și, când veți vedea că frânghia se mișcă de lovește marginile gropii, să o trageți afară.

Se lăsă și cel mai mic dintre frați și de ce mișca frânghia, d-aia îl lăsau mai jos, și-l lăsară, și-l lăsară, până ce văzură că frânghia nu mai stătea întinsă, cum este când are ceva atârnat la capătul ei.

¹ Fus pe care se desfășoară o funie și care se învâртеște cu ajutorul unei manivele.

Atunci, frații ținură sfat și ziseră:

— Să așteptăm până ce vom vedea dacă face vreo izbândă, și atunci, ori bine ori rău de va face, să-l prindem ca să ne curățăm de unul ca dânsul care ne face de rușine.

Prâslea ajunsese pe tărâmul celălalt, se uită cu sfială în toate părțile și cu mare mirare văzu toate lucrurile schimbate: pământul, florile, copacii, lighioanele erau pe-acolo altfel făptuite. Deodată, îi fu cam frică, dar, îmbărbătându-se, apucă pe un drum și merse până ce dădu de niște palate cu totul și cu totul de aramă.

Nevăzând nici pui de om pe care să-l întrebe câte ceva, intră în palat, ca să vadă cine locuia acolo. În pragul ușii îl întâmpină o fată frumoasă, care zise:

— Mulțumesc lui Dumnezeu că ajunsei să mai văd om de pe tărâmul nostru. Cum ai ajuns aici, frate? îl întreabă ea. Aici este moșia a trei frați zmei, care ne-au răpit de la părinții noștri, și suntem trei surori și fete de împărat de pe tărâmul de unde ești tu.

Atunci, el povesti în scurt toată istoria cu merele, cum a rănit pe hoț și cum a venit după dâra sângelui până la groapa pe unde s-a lăsat în jos la ea, și o întreabă ce fel de oameni sunt zmeii aceia și dacă sunt voinici.

Ea îi spuse apoi că fiecare din zmei și-a ales una din ele și le tot silește să-i ia de bărbați, iar ele se tot împotrivesc cu fel de fel de vorbe, cerându-le câte în lună și în soare, și ei se fac luntre și punte de le împlinesc toate voile.

— Ei sunt într-adevăr voinici – adăugă ea –, însă cu vrerea lui Dumnezeu poate îi vei birui. Dar, până una-alta, ascunde-te, vai de mine! undeva, să nu dea zmeul peste tine în casa lui, că e năbădăios și se face leu-paraleu. Acum e timpul când are să vină la prânz și are obicei de aruncă buzduganul cale de un conac¹ și lovește în ușă, în masă și se pune în cui.

N-apucară să isprăvească vorba și se auzi ceva că șuieră, că lovește în ușă, în masă și buzduganul se arată și se așeză în cui. Dar Prâslea luă buzduganul, îl azvârli înapoi mai departe decât îl azvârlise zmeul și, când era prin dreptul lui, îl atinse pe umeri.

¹ Distanță mare.

Zmeul, speriat, stătu pe loc, se uită după buzdugan, se duse de-l luă și se întoarse acasă. Când era la poartă, începu să strige:

— Hâm! hâm! aici miroase a carne de om de pe tărâmul celălalt; și, văzând pe fiul de împărat ce-i ieșise înainte, îi zise: Ce vânt te-a adus pe aici, omule, ca să-ți rămână oasele pe alt tărâm?

— Am venit ca să prind pe hoții merelor de aur ale tatălui meu.

— Noi suntem, îi zise zmeul; cum vrei să ne batem? În buzdugane să ne lovim, în săbii să ne tăiem ori în luptă să ne luptăm?

— Ba în luptă, că e mai dreaptă, răspunse Prâslea.

Atunci se apucară la trântă, și se luptară, și se luptară, până când zmeul băgă pe Prâslea în pământ până la glezne; iar Prâslea se opinti o dată, aduse pe zmeu și, trântindu-l, îl băgă în pământ până în genunchi și-i și tăie capul.

Fata, cu ochii plini de lacrimi, îi mulțumi c-a scăpat-o de zmeu și-l rugă să-i fie milă și de surorile ei.

După ce se odihni vreo două zile, porni, după povața fetei, la soră-sa cea mijlocie, care avea palate de argint.

Acolo, ca și la cea mare, fu primit cu bucurie; fata îl rugă să se ascundă, iar el nu voi; ci, când veni buzduganul să se așeze în cui, pe care-l aruncase zmeul ei cale de două conace, el îl aruncă mult mai îndărăt, izbind și pe zmeu în cap; iar zmeul veni turbat, se luptă cu Prâslea ca și frate-său cel mare și rămase și el mort.

Fata, după ce-i mulțumi, îl povățui cum să facă să scape din robie și pe sora lor cea mică.

— Deși e mai puternic – zise fata – decât frații lui pe care i-ai omorât, dar cu ajutorul lui Dumnezeu și mai ales și că e cam bolnav din lovitura ce i-ai dat cu săgeata când a vrut să fure merele, nădăjduiesc că-i vei veni de hac.

O săptămână întreagă se desfătă împreună cu amândouă fetele, și Prâslea, odihnindu-se de ostenele ce încercase, porni și către zmeul al treilea.

Văzând palatele de aur în care locuia zmeul cel mic, rămase cam pe gânduri, dar, luându-și inima în dinți, intră.

Cum îl văzu fata, îl rugă ca pe Dumnezeu să o scape de zmeu, care, zicea ea, e hotărât ca, îndată ce se face sănătos, să o silească oricum să se mărite cu dânsul.

Abia isprăvisese vorba și buzduganul, izbind în ușa și în masă, se puse în cui. Prâslea întrebă ce putere are zmeul și îi spuse că aruncă buzduganul cale de trei conace; atunci, el îl aruncă și mai departe, lovindu-l în piept. Zmeul, turbat de mânie, se întoarse numaidecât acasă.

— Cine este acela care a cutezat să calce hotarele mele și să intre în casa mea?

— Eu sunt, zise Prâslea.

— Dacă ești tu – îi răspunse zmeul –, am să te pedepsesc amar pentru nesocotința ta. Cum ai vrut, venit-ai, dar nu te vei mai duce cum vei voi.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu – îi răspunse Prâslea –, am eu ac de cojocul tău.

Atunci se învoiră să se ia la luptă dreaptă,
și se luptară,
și se luptară,
zi de vară
până seară;

iar când fu pe la nămiezi, se făcură amândoi două focuri și așa se băteau; un corb însă le tot da ocol, croncănind. Văzându-l, zmeul îi zise:

— Corbule, corbule! Ia seu¹ din ghearele tale și pune peste mine, că-ți voi da stârvul ăsta ție.

— Corbule, corbule! îi zise și Prâslea, dacă vei pune peste mine seu, eu îți voi da trei stârvuri.

— Unde dă Dumnezeu să cadă o asemenea tiflă² peste mine! Mi-aș sătura sălașul întreg.

— Adevăr grăiește gura mea, îi răspunse Prâslea.

Corbul, fără a mai întârzia, aduse în ghearele sale seu, puse peste viteazul Prâslea și prinse mai multă putere.

Către seară, zise zmeul către fata de împărat, care privea la dânșii cum se luptau, după ce se făcuseră iar oameni:

— Frumușica mea, dă-mi nițică apă să mă răcoresc și-ți făgăduiesc să ne cununăm chiar mâine.

— Frumușica mea – îi zise și Prâslea –, dă-mi mie apă și-ți făgăduiesc să te duc pe tărâmul nostru și acolo să ne cununăm.

— Să-ți audă Dumnezeu vorba, voinice, și să-ți împlinească gândul! îi răspunse ea.

Fata de împărat dădu apă lui Prâslea de bău și prinse mai multă putere; atunci strânse pe zmeu în brațe, îl ridică în sus și, când îl lăsă jos, îl băgă până în genunchi în pământ; se opinti și zmeul, ridică și el în sus pe Prâslea și, lăsându-l jos, îl băgă până în brâu; punându-și toate puterile, Prâslea mai strânse o dată pe zmeu de-i pârâiră oasele și, aducându-l, îl trânti așa de grozav, de-l băgă până în gât în pământ și-i tăie capul; iar fetele, de bucurie, se adunară împrejurul lui, îl luară în brațe, îl sărutară și-i ziseră:

— De azi înainte, frate să ne fii.

Îi spuseră apoi că fiecare din palatele zmeilor are câte un bici, cu care lovește în cele patru colțuri ale lor și se fac niște mere. Așa făcură și fiecare din fete avu câte un măr. Se pregătiră deci să se întoarcă pe tărâmul nostru.

¹ Grăsime animală, în special a celor domestice, precum oaia sau vaca.

² Noroc, belșug.

Ajungând la groapă, clătină frânghia de se lovi de toate marginile gropii. Paznicii de sus pricepură că trebuie să tragă frânghia. Se puseră la vârtejuri și scoaseră pe fata cea mare cu mărul ei de aramă.

Ea, cum ajunse sus, arătă un răvășel ce-i dăduse Prâslea, în care scria că are să ia de bărbat pe frate-său cel mai mare.

Bucuria fetei fu nespusă când se văzu iar pe lumea unde se născuse.

Lăsară din nou frânghia și scoaseră și pe fata cea mijlocie, cu mărul ei cel de argint și cu o altă scrisoare, în care o hotăra Prâslea de soție fratelui celui mijlociu.

Mai lăsară frânghia și scoaseră și pe fata cea mică: aceasta era logodnica lui Prâslea; însă mărul ei cel de aur nu-l dădu, ci îl ținu la sine.

El simțise de mai-nainte că frații săi îi poartă sâmbetele și, când se mai lăsă frânghia ca să-l ridice și pe el, dânsul legă o piatră și puse căciula deasupra ei, ca să-i încerce; iar frații, dacă văzură căciula, socotind că este fratele lor cel mic, slăbiră vârtejile și dădură drumul frânghiei, care se lăsă în jos cu mare iuțeală, ceea ce făcu pe frați să creadă că Prâslea s-a prăpădit.

Luară deci fetele, le duseră la împăratul, îi spuseră cu prefăcută mâhnire că fratele lor s-a prăpădit și se cununară cu fetele, după cum rânduise Prâslea. Iar cea mai mică nu voia cu niciun chip să se mărite, nici să ia pe altul.

Prâslea, care ședea de o parte, văzu piatra care căzuse cu zgomot, mulțumi lui Dumnezeu că i-a scăpat zilele și se gândea ce să facă să iasă afară. Pe când se gândea și se plângea, dânsul auzi un țipăt și o văitare care îi umplu inima de jale; se uită împrejur și văzu un balaur care se încolăcise pe un copac și se urca să mănânce niște pui de zgripsor¹. Scoase paloșul Prâslea, se repezi la balaur și numaidecât îl făcu în bucățele. Puii, cum văzură, îi mulțumiră și-i ziseră:

— Vino încoa, omule viteaz, să te ascundem aici, că, de te va vedea mama noastră, te va înghiți de bucurie.

Traseră o pană de la unul din pui și-l ascunseră în ea.

¹ *Animal fantastic, înaripat, cu gheare de pasăre.*

Când veni zgripsoroaica și văzu grămada aia mare de bucățele de balaur, întrebă pe pui cine le-a făcut ăst bine.

— Mamă – ziseră ei –, este un om de pe tărâmul celălalt și a apucat încoa, spre răsărit.

— Mă duc – le zise ea – să-i mulțumesc.

Ea porni ca vântul înspre partea încotro îi spusese puii că a apucat omul. După câteva minute, se întoarse:

— Spuneți-mi drept – le zise – încotro s-a dus.

— Spre apus, mamă.

Și, într-o bucată de vreme, ca de când începui să vă povestesc, străbătu cele patru părți ale tărâmului de jos și se întoarse cu deșert¹. Ea ceru ca numaidecât să-i spună. În cele mai de pe urmă, îi ziseră puii:

— Dacă ți l-om arăta, mamă, ne făgăduiești că nu-i vei face nimic?

— Vă făgăduiesc, dragii mei.

Atunci, ei îl scoaseră din pană și îl arătară; iar ea, de bucurie, îl strânse în brațe și cât p-aci era să-l înghită, dacă nu l-ar fi aco-perit puii.

— Ce bine vrei să-ți fac și eu, pentru că mi-ai scăpat puii de moarte?

— Să mă scoți pe tărâmul celălalt, răspunse Prâslea.

— Greu lucru mi-ai cerut, îi zise zgripsoroaica, dar pentru că ție îți sunt datorare mântuirea puilor mei, mă învoiesc la asta. Pregătește o sută de ocale de carne făcută bucățele de câte o oca una și o sută de pâini.

Făcu ce făcu Prâslea, găti pâinile și carnea și le aduse la gura gropii. Zgripsoroaica zise:

— Pune-te deasupra mea cu merinde cu tot și, de câte ori oi întoarce capul, să-mi dai câte o pâine și o bucată de carne.

Se așezară și porniră, dându-i, de câte ori cerea, pâine și carne. Când era aproape, aproape ca să iasă deasupra, pasărea uriașă mai întoarse capul să-i mai dea de mâncare, dar carnea se sfârșise. Atunci Prâslea, fără să-și piardă cumpătul, trase paloșul și-și

¹ Fără rezultat.

tăie o bucată de carne moale din coapsa piciorului de sus și o dădu zgripsoroaicei.

După ce ajunseră deasupra și văzu că Prâslea nu putea să umble, îi zise zgripsoroaica:

— Dacă nu era binele ce mi-ai făcut și rugămintea puilor mei, mai că te mâncam. Eu am simțit că era mai dulce carnea pe care mi-ai dat-o în urmă decât de cea de mai înainte și n-am înghițit-o; rău ai făcut că mi-ai dat-o.

Apoi o dădu afară dintr-însa, i-o puse la loc, o unse cu scuipat de al său și se lipi. Atunci se îmbrățișară, își mulțumiră unul altuia și se despărțiră; ea se duse în prăpastia de unde ieșiseră și Prâslea plecă spre împărăția tatălui său.

Mergând către orașul în care locuiau părinții și frații săi, îmbrăcat fiind în haine proaste țărănești, întâlni niște drumeți și află de la dâșii că frații lui au luat de soții pe fetele pe care le-a trimis el după cum le hotărâse el însuși, că părinții lui erau foarte mâhniți de pierderea fiului lor celui mai mic, că fata cea mică e îmbrăcată în negru și-l jelește și că nu voiește a se mărita nici în

ruptul capului, măcar că au pețit-o mai mulți fii de împărați; că acum, în cele din urmă, frații lui i-au adus un ginere preafrumos și că o silesc cu toții să-l ia și că nu se știe de va putea scăpa.

Prâslea, auzind toate acestea, nu puțin s-a întristat în sufletul lui și, cu inima înfrântă, a intrat în oraș. Mai cercetând în sus și în jos, află că fata a zis împăratului că, dacă voiește să o mărite cu tânărul pe care i-l aduseră, să poruncească a-i face și a-i aduce la odoare o furcă cu fusul și caierul cu totul de aur și să toarcă singură, fiindcă așa îi făcuse și zmeul și asta îi plăcea mult. Mai află că împăratul chemase pe starostea de argintari și-i poruncise zicându-i: „Iată, de azi în trei săptămâni să-mi dai furca ce-mi cere fata mea cea mică; că de nu, unde-ți stau picioarele, îți va sta și capul”; și bietul argintar se întoarce acasă trist și plângând.

Atunci, Prâslea se duse de se băgă ucenic la argintar.

Prâslea, tot văzând pe stăpânu-său văitându-se, fiindcă nu izbutise a face furca după poruncă, îi zise:

— Stăpâne, te văd trist că nu poți să faci furca ce ți-a poruncit împăratul, iată, mai sunt trei zile până să se împlinească sorocul ce ți-a dat; lasă-mă pe mine să o fac.

Argintarul îl goni, zicându-i:

— Atâția meșteri mari n-au putut să o facă și tocmai un zdrențaros ca tine să o facă?

— Dacă nu ți-oi da furca de azi în trei zile – răspunse Prâslea –, să-mi faci ce vei voi.

Atunci se învoiră a-i da o odaie să lucreze numai Prâslea singur și în fiecare noapte să-i dea câte o trăistuță de alune și câte un pahar de vin bun.

Argintarul îi ducea grija, fiindcă, ascultând pe la ușă, n-auzea decât cum spârgea alune pe nicovală! Iar când fu a treia zi, el ieși dis-de-dimineată din odaie cu furca pe tavă, pe care o scosese din mărul zmeului, ce era la dânsul, și o dădu argintarului, ca să o ducă fetei împăratului.

Argintarul nu mai putea de bucurie și-i făcu un rând de haine; iar pe la nămiezi, când veniseră slujitorii împăratului ca să-l cheme la palat, el se duse și îi dădu furca ce torcea singură.

După ce împăratul se minună de frumusețea ei, dădu arginturului doi saci de bani.

Fata, cum văzu furca, îi trecu un fier ars prin inimă; ea cunoscuse furca și pricepu că Prâslea cel viteaz trebuie să fi ieșit deasupra pământului. Atunci, zise împăratului:

— Tată, cine a făcut furca poate să-mi facă încă un lucru pe care mi l-a adus la odoare zmeul.

Iar împăratul chemă îndată pe argintar și-i porunci să-i facă o cloșcă cu pui cu totul și cu totul de aur și-i dădu soroc de trei săptămâni și, dacă nu i-o face-o, unde-i stau picioarele, îi va sta și capul.

Argintarul, ca și în celălalt rând, se întoarse acasă trist; disprețui ca și întâia oară pe Prâslea, care îl întrebase și de astă dată; iar dacă se înțelesesă la cuvinte, se învoiră și lucrul se sfârși cu bine.

Când văzu argintarul cloșca cloncănind și puii piuind, cu totul și cu totul de aur și ciugulind mei tot de aur, înțelese că trebuie să fie lucru măiastru. Argintarul luă cloșca, o duse la împăratul, iar împăratul, după ce se minună îndestul de frumusețea și gingășia lor, o duse fetei și-i zise:

— Iată, ți s-au împlinit toate voile; acum, fata mea, să te gătești de nuntă.

— Tată – îi mai zise fata –, cine a făcut aste două lucruri trebuie să aibă și mărul de aur al zmeului; poruncește, rogu-te, argintarului să aducă meșterul care le-a făcut.

Primind porunca asta argintarul, se înfățișă împăratului rugându-se să îl ierte și zicându-i:

— Cum o să aduc înaintea Măriei Tale pe meșter, fiindcă este un om prost și zdrențaros și nu este vrednic să vadă luminata față a Măriei Tale.

Împăratul porunci să-l aducă oricum ar fi.

Atunci, argintarul, după ce puse de spălă pe Prâslea și-l curăță, îl îmbracă în niște haine noi și-l duse la împăratul; iar împăratul îl înfățișă fetei.

Cum îl văzu fata, îl și cunoscă. Ea nu putu să-și țină lacrimile care o podidiseră, de bucurie mare ce avu, și zise împăratului:

— Tată, acesta este viteazul care ne-a scăpat din mâna zmeilor.

Și, căzând în genunchi, îi săruta mâinile și pe față, și pe dos.

Luându-i seama bine împăratul, îl cunoscă și dânsul, măcar că foarte mult se schimbă. Îl îmbrățișă și-l sărută de sute de ori. Dar el tăgăduia.

În cele mai din urmă, inima lui înduioșată de rugămințile tatălui său, ale mamei sale și ale fetei care rămăsese în genunchi rugându-l, mărturisi că, într-adevăr, el este fiul lor cel mai mic.

Prâslea le povesti apoi toată istoria sa, le spuse și cum a ieșit deasupra pământului și le arată și mărul de aur al zmeului.

Atunci, împăratul, supărat, chemă pe feciorii lui cei mai mari, dar ei, cum văzură pe Prâslea, o sfecliră. Iar împăratul întrebă pe Prâslea cum să-i pedepsească. Viteazul nostru zise:

— Tată, eu îi iert, și pedeapsa să o ia de la Dumnezeu. Noi vom ieși la scara palatului și vom arunca fiecare câte o săgeată în sus, și Dumnezeu, dacă vom fi vinovați, ne va pedepsi.

Așa făcură. Ieșiră tustrei frații în curte, dinaintea palatului, aruncară săgețile în sus și, când căzură, ale fraților celor mai mari căzură drept în creștetul capului și-i omorâră, dar a celui mai mic îi căzu dinainte.

Iar dacă îngropară pe frații cei mai mari, făcură nuntă mare și Prâslea luă pe fata cea mică. Toată împărăția se bucură că l-a adus Dumnezeu sănătos pe fiul cel mai mic al împăratului și se mândrea, fălindu-se, de vitejiile ce făcuse el; iar după moartea tătâne-său, se sui el în scaunul împărăției și împărăți în pace de atunci și până în ziua de astăzi, de o fi trăind.

Trecui și eu pe acolo și stătui de mă veselii la nuntă, de unde luai

O bucată de batog,

Ș-un picior de iepure schiop,

și încălecai pe-o șa și v-o spusei dumneavoastră așa.

Povestit de tata. Publicat pentru întâia oară
în *Țăranul român*, nr. 13 și 14, din 1862.

„A fost odată ca niciodată; că, de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de când făcea plopșorul pere și răchita micșunele; de când se băteau urșii în cozi; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau, înfrățindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de ocale de fier și s-arunca în slava cerului de ne aducea povești.”

Petre Ispirescu s-a impus în istoria literaturii române ca un iubitor al folclorului și un remarcabil povestitor, păstrând autenticitatea basmelor și snoavelor culese de-a lungul timpului.

În volumul de față, vei face cunoștință cu eroi precum Greuceanu, Făt-Frumos sau Prâslea cel voinic și te vei delecta cu o selecție de basme nemuritoare, pline de pilde și scrise într-o limbă română autentică și savuroasă.

NU RATA:

Neghiniță
și alte povești

Ivan Turbincă
și alți viteji

Basmele au fost ilustrate cu măiestrie de:

WALTER RIESS și **MIHAELA PARASCHIVU**

